

GENERÁLNA PROKURATÚRA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
ODBOR LEGISLATÍVY, STRATÉGIE a ÚSTAVNÉHO PRÁVA
oddelenie stratégie a analytických činností
ŠTÚROVA UL. 2, 812 85 BRATISLAVA 1

Gsa/4 1/22/1000 – 10

Bratislava 28. februára 2023

Opatrenie

Generálny prokurátor Slovenskej republiky vo veci stanoviska z 29. júna 1994 sp. zn. III Gn 2015/1994 k aplikácii trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. c) Trestného zákona, takto

rozhodol:

Podľa § 10 ods. 2 zákona číslo 153/2001 Z. z. o prokuratúre v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 153/2001 Z. z.“)

sa zrušuje

písomné stanovisko z 29. júna 1994 sp. zn. III Gn 2015/1994 k aplikácii trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 171 ods. 1 písm. c) Trestného zákona a jeho záväznosť pre prokurátorov, právnych čakatel'ov prokuratúry a asistentov prokurátorov na účely aplikačnej praxe.

Opatrenie neobsahuje odôvodnenie, pretože zákon č. 153/2001 Z. z. výslovne neustanovuje túto časť rozhodnutia ako obligatórnu (ide o rozhodnutie technicko-organizačnej povahy podľa § 10 ods. 18 Trestného poriadku per analogiam).

Opatrenie má charakter konštitutívneho individuálneho právneho aktu s účinkami ex nunc.

m. žilinka
Dr. h. c. JUDr. Maroš Žilinka, PhD.
generálny prokurátor Slovenskej republiky

V š e t k ý m

krajským, okresným
a im na roveň postaveným prokurátorom
v Slovenskej republike

Vec: Posudzovanie právneho charakgeru cestovných dokladov a
občianskych preukazov - stanovisko GP SR

Odbor kriminálnej polície Prezídia Policajného zboru sa na Generálnu prokuratúra SR obrátil s požiadavkou o zaujatie stanoviska, ako posudzovať falšovanie a pozmeňovanie cestovných dokladov a občianskych preukazov. Pracovníci kriminálnej polície údajne denne získavajú poznatky o tom, že slovenskí občania i cudzinci falšujú a pozmeňujú cestovné doklady a občianske preukazy, prepisujú a dopisujú v nich údaje (dobu platnosti, deti, titul, atď.), ba vytrhávajú z nich aj celé strany.

Z pohľadu pisateľa podnetu teda problém spočíva v tom, či tieto doklady možno považovať za verejné listiny a či v spojitosti s ich falšovaním a pozmeňovaním možno vidieť podozrenie z trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Trestného zákona.

K nastoleným otázkam Generálna prokuratúra SR zaujíma nasledovné

s t a n o v í s k o

Cestovný doklad a občiansky preukaz možno považovať za verejné listiny v zmysle § 176 ods. 1 Trestného zákona.

V konaní páchatela, ktorý falšuje takúto verejnú listinu alebo podstatné zmení jej obsah v úmysle, aby sa použila ako pravá, alebo ktorý ju potom použije ako pravú, možno vidieť podozrenie z trestného činu falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Trestného zákona.

O d ô v o d n e n i e

Pojem "verejná listina" Trestný zákon nevysvetľuje (viď najmä § 89). Jeho obsah bol doteraz interpretovaný len judikatúrou najvyšších súdov.

Najmä na podklade rozhodnutí bývalého Najvyššieho súdu ČSFR, publikovaných v jeho Zbierke rozhodnutí a stanovísk, bolo vyložené, že za verejnú listinu možno považovať občiansky preukaz (RT 30/1979), potvrdenie o strate občianskeho preukazu (RT 39/1991), vodičský preukaz (RT 52/1961), diplom o ukončení vysokej školy (RT 65/1972), lekárske potvrdenie o pracovnej neschopnosti (RT 17/1975), lekárske potvrdenie o zdravotnom stave nemocného člena rodiny a o potrebe jeho ošetrovania (RT 14/1984) a potvrdenie o odovzdaní osobného preukazu vojaka z povolania (RT 19/1989).

Naopak, podľa judikatúry najvyšších súdov za verejnú listinu nemožno považovať lekársky predpis liekov a liečiv (RT 14/1972) a neoverenú kópiu verejnej listiny (RT 30/1979).

Vo vzťahu k iným listinám, vrátane cestovných dokladov, v judikatúre najvyššieho súdu výkladové stanovisko zaujaté zatiaľ nebolo.

Už zo samotného pojmového spojenia "verejná listina" a contrario vyplýva, že nemôže ísť o listinu, ktorá má len súkromný charakter.

Pojem verejná listina sa používa v spojitosti s trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej uzávery podľa § 176 Trestného zákona a tvorí znak objektívnej stránky jeho základnej skutkovej podstaty. Tá je systematicky zaradená do III. hlavy osobitnej časti Trestného zákona, medzi trestné činy proti poriadku vo verejných veciach, menovite tie, ktorá sú prejavom "inéno rušenia činnosti štátneho orgánu" (piaty oddiel). I z druhového objektu týchto trestných činov sa dá usúdiť, že musí ísť o listinu, ktorá nemá len obmedzenú platnosť (z hľadiska teritoriálneho, personálneho a inštitucionálneho), ale že má širšie účinky a je významná z celospoločenského hľadiska.

Inštitút verejnej listiny po právnej stránke charakterizuje viacero črt. Zovšeobecnením názorov súdov, vyjadrených v publikovanej judikatúre a v iných rozhodnutiach zaoberajúcich sa touto otázkou, možno povedať, že verejnú listinu charakterizujú predovšetkým tieto atribúty:

Verejná listina je listina, ktorá

1/ a/ zakladá, mení alebo ruší práva alebo povinnosti, alebo
b/ osvedčuje, potvrdzuje či proklamuje vznik, existenciu, alebo zánik určitých skutočností (najmä právnych - právnych úkonov, rozhodnutí štátnych orgánov alebo orgánov obcí, atď.), spôsobilosti, postavenia, statusu, vlastností alebo identity osôb (právnických či fyzických) alebo vecí,

2/ je vydaná na podklade zmocnenia plynúceho zo zákona alebo z iného všeobecne záväzného právneho predpisu,

3/ sa týka otázok, ktoré sú významné nielen z hľadiska osoby alebo veci, na ktorú sa listina vzťahuje, ale aj z hľadiska záujmov a úloh spoločnosti a štátu,

4/ je spravidla vydaná štátnym orgánom alebo orgánom obce v rámci pôsobnosti a právomoci danej im zákonom. Môže byť vydaná aj inou právnickou osobou, avšak v takom prípade je verejnou listinou len vtedy, ak jej zákon alebo iný všeobecne záväzný právny predpis povahu verejnej listiny priamo

- priznáva, alebo jej priznáva vlastnosti predpokladané v bodoch 1,2,3,5 a

5/ ktorej obsah sa podľa práva považuje, ak v predpísanom konaní nie je dokázaný opak, za pravdivý a záväzný pre všetky subjekty práva, nielen pre tie, ktorých sa listina bezprostredne dotýka.

Aby mohla byť listina považovaná za verejnú, musia byť splnené všetky spomenuté podmienky.

Občiansky preukaz je za verejnú listinu vyhlásený už priamo zákonom. Podľa § 1 ods. 1 zákona č. 162/1993 Z.z. je občiansky preukaz verejnou listinou, ktorou občan Slovenskej republiky preukazuje svoju totožnosť, štátne občianstvo SR a ďalšie údaje o svojej osobe (viď. napríklad aj § 4 ods. 2 písm. b/ a i/ zákona č. 135/1982 Zb. o hlásení a evidencii pobytov občanov).

Pokiaľ ide o cestovné doklady (cestovné, diplomatické a služobné pasy, cestovné preukazy a iné doklady podľa platnej medzinárodnej zmluvy - viď § 5 ods. 1 zákona č. 216/1991 Zb.), tým priamo zákon č. 216/1991 Zb. o cestovných dokladoch a cestovaní do zahraničia charakter verejnej listiny nepriznáva. V ustanovení § 2 ods. 1 však stanovuje, že občan republiky môže vycestovať do zahraničia len s platným cestovným dokladom. Podobnú právnu relevanciu majú aj cestovné doklady iných štátov. Podľa § 2 ods. 1 zákona č. 123/1992 Zb. o pobyte cudzincov na území ČSFR môže cudzinec vstúpiť na územie našej republiky, zdržiavať sa na ňom a vycestovať z neho do cudziny len s platným cestovným dokladom (viď tiež aj ust. § 5 ods. 2 a § 18 ods. 2 zákona č. 498/1990 Zb. o utečencoch).

Ako vidno, aj občiansky preukaz, aj cestovný pas sú listinami, ktoré zakladajú určité práva (povinnosti), resp. osvedčujú existenciu určitých skutočností, oba boli vydané na podklade zákona príslušným štátnym orgánom v rámci ich pôsobnosti a právomoci, oba sa týkajú otázok, ktoré sú významné z hľadiska záujmov a úloh štátu (teda nielen tých, ktoré sú významné len z hľadiska osôb, na ktoré tieto doklady znejú) a obsah oboch dokumentov sa podľa práva považuje, ak v predpísanom konaní nie je dokázaný opak, za pravdivý a záväzný pre všetky subjekty práva, nielen pre tie, ktorých sa listiny bezprostredne dotýkajú. Občiansky preukaz a cestovný doklad sú preto z hľadiska § 176 ods. 1 Tr.zák. verejnými listinami.

Falšovanie a pozmeňovanie občianskeho preukazu alebo cestovného dokladu spôsobom, ktorý predpokladá ustanovenie § 176 ods. 1 Trestného zákona, preto môže byť trestným činom falšovania a pozmeňovania verejnej listiny, úradnej pečate a úradnej úzávery.

Riaditeľ odboru
JUDr. Ivan Segeš, v.r.